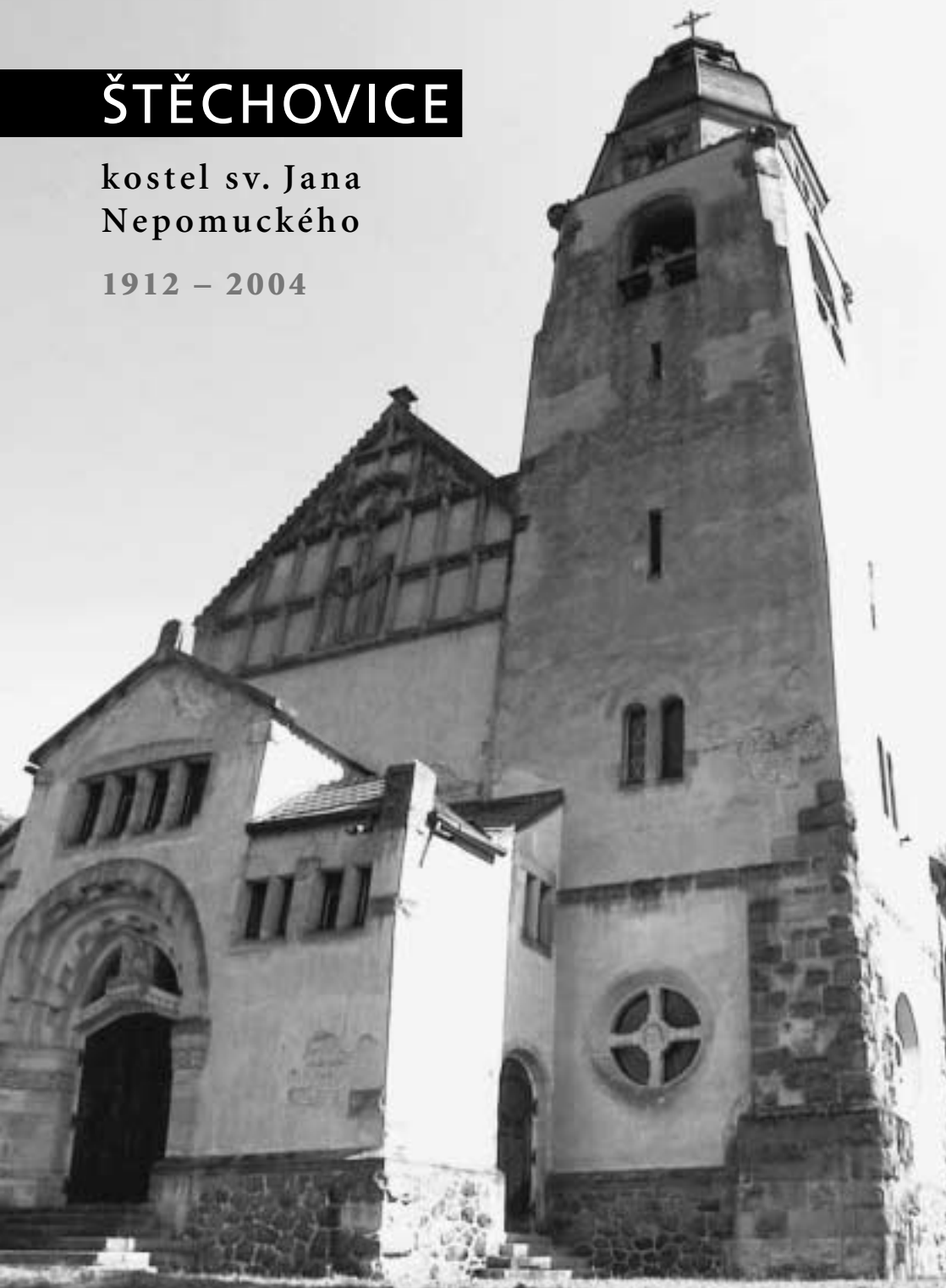

ŠTĚCHOVICE

kostel sv. Jana
Nepomuckého

1912 – 2004

HISTORIE ŠTĚCHOVICKÉHO KOSTELA

Projekt štěchovického kostela zasvěceného patronu Svatojánských proudů, loďařů, vorařů, šífařů, mlynářů a zpovědníků, sv. Janu Nepomuckému, byl svěřen muži nad jiné povolánému, navrhovateli dostavby Svatovítské katedrály, architektu Kamilu Hilbertovi. Architektonické řešení štěchovického kostela je dokonalé a ojedinělé. V mnoha publikacích je označován jako vzor slohu nové secese. Dnes obdivujeme a rádi v kostele vidíme ve své době kontroverzně přijímanou „nesourodou všeho-čtu“, která v sobě snoubí jak eleganci secesní, tak antickou s byzantskými motivy a spolu se slohem románským a renesančním tvoří souzvuk projevů různých dob, k oslavě harmonie mnohosti v jednoduchosti, k oslavě Boha.

Chrám postavený z rozpočtu vskutku skromného (210 000 K včetně fary) citlivě zapadá do okolní povltavské krajiny. Budova kostela je vprostřed návrší a odstupňování střechy je podobno odstupňování kopců za ním lemujících obzor. Dodržena chrámová orientace směřuje hlavní průčelí k jádru obce Štěchovice.

Zdivo kostela je z plných cihel, oboustranně omítnuté. Je založeno na betonových pasech. Sloupy jsou z monolitického železobetonu, stejně jako vodorovné konstrukce, včetně kleneb. Dřevěný krov nese střechu z bobrovek na hustém laťování. V secesi oblíbená asymetrie (patrná také ve vnitřní výzdobě chrámu) je uplatněna v umístění věže, secesním prvkem je rovněž jednoduchý princip postupného ubývání hmoty směrem nahoru, realizovaný při konstrukci věže. Jednoduchost až strohost hrubé stavby chrámu je ve fasádě kontrastně doplněna značným množstvím pískovcových zdobných prvků, od běžné kamenické práce – říms a bosovaných kvádrů, přes ostění oken se sloupky, portály, lemování a členění štítů až po plastiky. Podzdívka je obložena lomovým kamenem, užitým i pro vydláždění pásu podél obvodu

kostela. Stavbu provedli bratři Kavalírové z Prahy, kamenické práce Josef Chudoba.

Průčelí nad hlavním vchodem (západním, nyní málo používaným) je bohaté na plastickou výzdobu. Nad vstupním portálem je pískovcový reliéf poprsí sv. Jana Nepomuckého od Čeňka Vosmíka. Ve štítě hlavní lodi dominuje hluboký reliéf Piety s dvěma klečícími anděly od Vojty Suchardy, který je rovněž autorem dalších zdobných prvků fasády kostela: pelikána, pelikána krmícího mláďata (svou krví – kristovský motiv), iniciál architekta „KH“ s letopočtem 1912. Za povšimnutí stojí dvacet kon-

zol podstřešní římsy, tzv. klenáčků se zoomorfními a jinými bizarními motivy pod římsou severní stěny. V jihozápadním nároží je umístěna hranolová věž zdobená nárožními chrličí. Zábradlí čtyř věžních oken zdobí symboly evangelistů (lidská tvář, orel, hlava býka a hlava lva). Figurální řezby autora zdobných prvků venkovní fasády V. Suchardy dotváří také výzdobu interiéru kostela.

Kostelní dispozice je jednoduchá. Hlavním prostorem je bazilikální trojlodí s připojeným obdélným kněžištěm, ukončeným třemi apsidami. Řešení kombinuje ve stře-

dověku častý jižní vstup se západním vícenásobným vstupem. Severní vstup (12) od hřbitova není v původních návrzích dokumentován.

Hlavním vchodem vstupujeme do západní předsíně (1), která nese ráz románského kostela. Zděná kruchta s pneumatickými varhanami z dílny firmy Hubička v Holešovicích je podepřena masivními pilíři a sloupy. Otevírá vstup do hlavní lodi kostela. Hlavní loď (2) budí dojem pseudorenesančního slohu. Je plochostropá – členěná ve čtyři trojdílná pole, osvětlená z výše bazilikálními okny, jimiž tato střední loď vyhlíží nad střechy bočních lodí, od kterých

ji oddělují arkády na sloupech se Suchardovými ozdobnými hlavicemi snoubícími antiku s vegetativními secesními kompozicemi.

Boční lodi jsou sklenuty třemi poli křížové valené klenby s lunetami (připomínka románského stylu). Originálně působí řešení povrchů klenb a sloupů bočních lodí, které jsou tvořeny prostým betonovým materiálem bez omítek, místy se zřetelným neopracovaným otiskem „šalování“. Velká boční okna s vitráží zobrazují české světce (vlevo) a sv. Josefa (vpravo).

Presbytář (3) je od hlavní lodi oddělen jediným schůdkem a vítězným obloukem

s motivem beránka. Po levé straně je jednoduše zdobená dřevěná kazatelna, podepřená sloupkem (podle původního návrhu K. Hilberta). Ten navrhnul i mohutné „věčné světlo“, které stejně jako ostatní kovové zdobné prvky mobiliáře vyrobila firma Anýž. Dalšími třemi schůdky je vyvýšen hlavní oltář (4) s dřevěnou bystou sv. Jana Nepomuckého (Sucharda), snímatelným křížem nad svatostánkem a obrazy čtyř evangelistů na dřevěných deskách. Vnější křídla jsou upevněna panty a oltář lze (v době postní) „zavřít“. Dvířka svatostánku uprostřed hlavního oltáře nesou plastickou řezbu chleba a vinných hroznů a řeckých písmen alfa a omega. Oltář byl zhotoven řezbářskou dílnou Václava Mráze. Hlavní oltář, dekorace presbytáře a apsidy připomínají byzantské umění. Na antependiu je dle Hilbertova návrhu zhotoven reliéf pávů pijících z kalicha. Ve vitráži čtyř oválných okének apsidy se podruhé potkááme s motivem symbolů evangelistů.

Krásné dřevěné oltáře jsou i v apsidových zakončeních postranních lodí kostela. Figurální řezby oltářů vytvořil opět V. Sucharda, malby Artuš Scheiner. V levé boční lodi (5) nacházíme oltář mariánský (6). Mezi oltářními obrazy Marie s dítětem Ježíšem na klíně, apoštolů a andělů (typické „protáhlé“ dívčí-andělské secesní postavy) si na pravé straně povšimněme vyobrazení fundátora Matěje Rady s andělem a siluetou kostelní věže.

V apsidě pravého bočního oltáře sv. Kříže (8) stojí za povšimnutí „zavírací“ obraz mrtvého Krista v tzv. Božím hrobě. Na antependiu tohoto bočního oltáře se podruhé potkááme s motivem pávů pijících z kalicha, vyvedeným v malbě. Za pravou boční

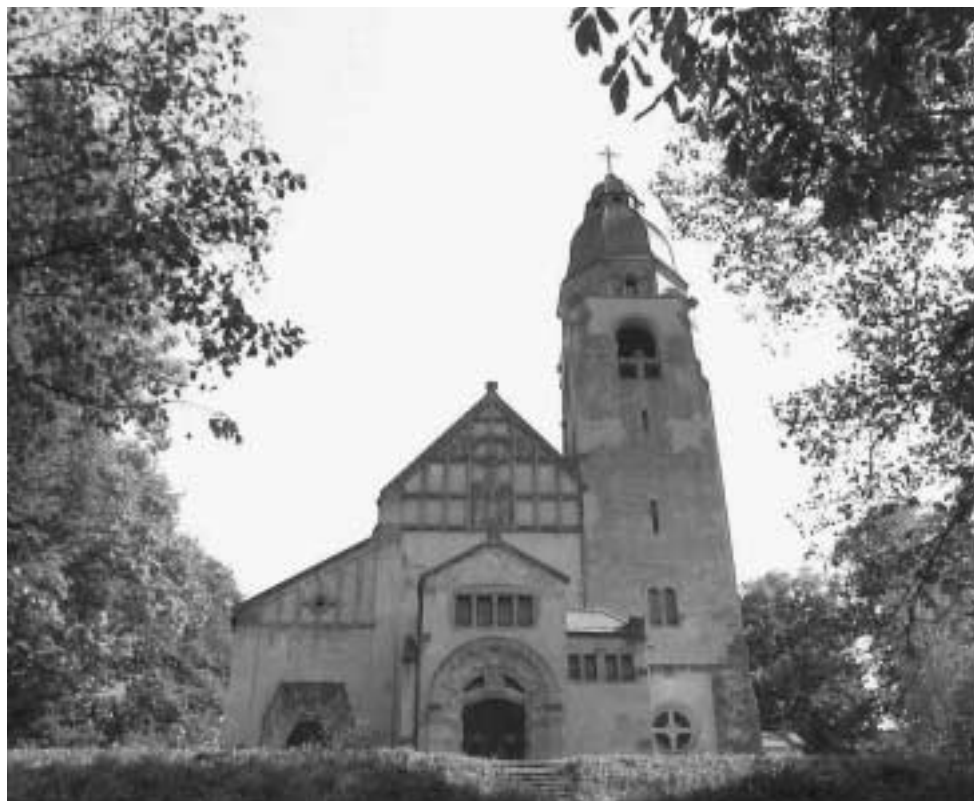
lodí (7), v intimním prostředí přímo pod věží je situováno baptisterium (9) s unikátní masivní křtitelnicí z přechovaného betonu napodobujícího kámen. Ornamenty ve výzdobě křtitelnice pocházejí rovněž od V. Suchardy. Baptisterium je osvětleno dvěma okrouhlými kružbovými okny, na jih s rozetou, na západ s reliéfem Kristovy tváře uprostřed (z vnější strany).

Z pravé chrámové lodí vycházíme buď sakristií (10) – spojenou s topnou komorou vybavenou i komínem – nebo kolem ozdobné kropenky, jižní předsíní (11) vyzdobenou mohutnými sloupy se Suchardovými ozdobnými hlavicemi, směrem k faře. Podle původních plánů měla být fara s tímto vchodem do kostela propojena krytou chodbou.

Dekorační vnitřní malba chrámu byla provedena Františkem Frölichem, podle návrhu architekta. Secesní rostlinné a geometrické motivy dekoru se odlišují pilíř od pilíře, arkáda od arkády. Rostlinné motivy vnitřní výmalby v kontrastu zelené a oranžové, podpořené světelnými poměry v interiéru a dekorací hlavního oltáře, navozují byzantskou atmosféru.

Podlahu všech lodí i předsíní zdobí teračo podlaha (z it. terrazzo, krytina z cementu a drobných kamenných úlomků).

Po obvodu kostela si povšimněme dvanácti ozdobných křížků se zlacenými středy. Nad některými z nich jsou umístěny obrazy křížové cesty, což svádí k hledání vzájemné souvislosti. Zlacené středy křížků jsou však místy, kde světitel kardinál Leo ze

Skrbenských při konsekraci pomazal kostel posvátným olejem. I když v Hilberově pozůstalosti existuje detailní návrh křížové cesty, k jeho realizaci nikdy nedošlo. Stávající křížová cesta byla pro kostel věnována v roce 1944 bazilikou sv. Václava na Smíchově. Nahradila původní barvotiskové obrazy křížové cesty, zakoupené z prostředků získaných sbírkou v roce 1925.

V roce 1944 byl kostel elektrifikován. Bylo instalováno elektrické osvětlení, rozvody pro pohon zvonů (dodnes se však zvoni ručně) a elektrické vytápění kostela (dodnes se netopí).

V současnosti má kostelní věž instalovány dva zvony. Z původních čtyř, Panny Marie, sv. Matěje, sv. Jana z Nepomuku a umíráčku, zbyl pouze umíráček, který jediný přežil obě války a nebyl zabaven a po-

sléze roztaven, což ostatní zvony postihlo v první i ve druhé světové válce. V roce 1978 byl k umíráčku darem pořízen již pouze nový zvon Panny Marie.

—

Fara je architektonicky i stavebně odvozena od kostela. Budova fary leží jižně od chrámu a je propojena se zahradou, zaujímavější jiho-východní roh pozemku. Průběh její výstavby navázal na výstavbu kostela a byly užity stejné materiály, včetně ozdobných kamenických článků, které se zde však omezují na balkónový portál. Součástí realizace sakrálního komplexu štěchovického chrámu bylo také vybudování místního hřbitova severně od kostela, obehnaného hřbitovní zdí, posléze pak výsadba stromů, zejména lip, v geometrickém vztahu k souboru budov.

...KARDINÁL LEO ZE SKRBENSKÝCH K TOMUTO
DÍLU ZAPOČATĚMU LASKAVÝM DONÁTOREM
MATĚJEM RADOU VSTAVIL NA HLAVU KORUNU:
CHRÁM NADAČNÍ JEHO KONSEKROVAL A VE-
ŘEJNĚ SLUŽBĚ BOŽÍ ODEVZDAL. A TO SE STALO
V DEN PRO ŠTĚCHOVICE VELKOPAMÁTNÝ A
NEZAPOMENUTELNÝ, DEN 23. ŘÍJNA R. 1915, ZA
NÁRAMNĚ ÚČASTI DUCHOVENSTVA I VĚŘÍČÍHO
LIDU.

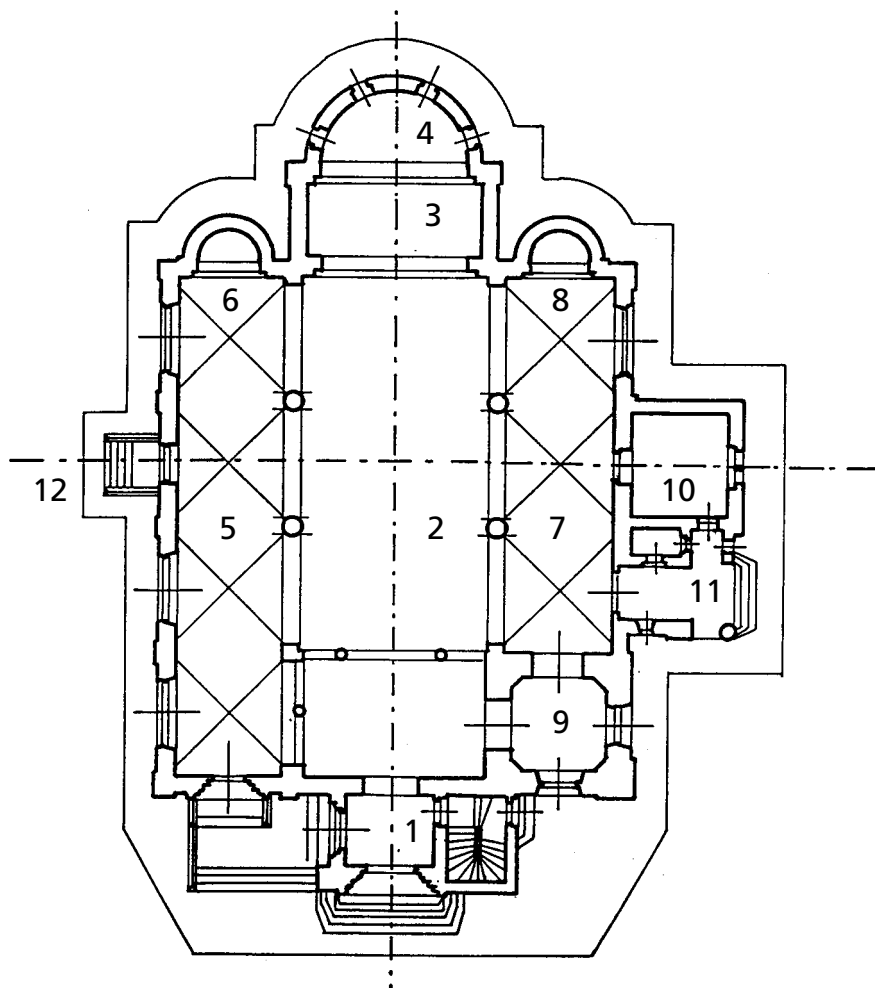
KĚŽ CHRÁM VĚKY PŘETRVÁ A JE POČÁTKEM
ZLATÉHO VĚKU ŠTĚCHOVIC!

Z LISTU VYDANÉHO NA PAMĚŤ KONSEKRACE
KOSTELA

Historie kostela sv. Jana Nepomuckého ve Štěchovicích v datech:

- 1853 – umírá fundátor kostela, obchodník se dřívím Matěj Rada a v závěti odkazuje 20 089 zlatých a 37 krejcarů na koupi pozemku, stavbu kostela, fary a hřbitova ve Štěchovicích.
- 1862 – započato živelné svázení stavebního materiálu k výstavbě kostela, povolení ke stavbě však nebylo uděleno.
- 1869 – stavební materiál postupně rozebrán a správy Radova nadačního fondu se ujímá Arcibiskupský úřad v Praze.
- 1889 – vybrán a zakoupen pozemek pro výstavbu kostela.
- 1905 – zadán projekt kostela architekta Kamila Hilbertovi.
- 1907 – jmění nadačního fondu vzrostlo na 253 849 K a 34 haléřů, což postačuje k realizaci projektu.
- 1911 – započata výstavba kostela.
7. prosince 1913 – stavba ukončena, na věž vyzvednuty a zavěšeny čtyři zvony.
9. října 1915 – původně stanovený termín slavnostního vysvěcení kostela, zmařeno povodní.
23. října 1915 – kostel sv. Jana Nepomuckého vysvěcen kardinálem Leo ze Škrbenských.
- 1918 – ostatky fundátora Matěje Rady převezeny na štěchovický hřbitov.

Podle souboru textů z různých zdrojů mnoha autorů
sestavila
Daniela Schröffelová

(1) Západní (hlavní) vchod se západní předsíní
 (2) Hlavní chrámová loď s plochým – pseudorenesančním – stropem
 (3) Presbytář
 (4) Hlavní oltář se svatostánkem a bystou patrona – sv. Jana Nepomuckého

(5) Levá postranní chrámová loď s pseudorománským klenutým stropem
 (6) Mariánský boční oltář s vyobrazením fundátora Matěje Rady
 (7) Pravá postranní chrámová loď
 (8) Boční oltář Sv. Kříže s „Božím hrobem“

(9) Baptisterium s betonovou křtitelnicí (nad ním věž kostela)
 (10) Sakristie s topnou komorou a komínem
 (11) Jižní vchod s jižní předsíní (směrem k faře)
 (12) Severní vchod (směrem k hřbitovu)

HISTORIE FARNÍHO SPOLEČENSTVÍ ŠTĚCHOVICE, SLAPY, SVATÝ KILIÁN

Farnost ve Štěchovicích je úředně velmi mladá – byla oficiálně ustanovena teprve 3. prosince 1973 za P. Karla Lobkowicze. K témuž datu zanikla farnost Svatý Kilián, do které byly Štěchovice s přilehlými obcemi od dávných dob přifařeny. Fara u sv. Kiliána byla již po léta neobsazena a kněz sídlil ve Štěchovicích, odkud farnosti Sv. Kilián a Slapy spravoval. Dekret pražské arcibiskupské konzistoře tak jen potvrdil existující stav a protože ani ve Slapech kněz již nebyl, vznikla tak jakoby farnost jediná, větší. Bohužel, nikoliv však počtem farníků, jejich hrstka se svým knězem zajišťuje církevní dění bez ohledu na místo farního společenství. Rovněž „přespolní sezonní“ farníci přiloží ruku k dílu. Církev je proto v tomto historickém kraji stále živá a její činnost často přesahuje i rámec našich spojených farností.

Nahlédneme však do slavné, ale i tragické minulosti. Pro náboženský a ekonomický rozvoj této části Povltaví byl určující Ostrovský klášter u Davle. Benediktini sem přišli z bavorského Niederaltaichu r. 999. Povolal je sem kníže Boleslav II. a jeho následovník Boleslav III. Na pomyslné někdejší hranici zájmů dvou rodů Přemyslovců a Slavníkovců tak až do husitských

válek působil klášter, jehož činnost byla v mnoha směrech významná i pro dějiny Čech.

Farní kostel sv. Kiliána je doložen v registrech desátků papežských r. 1352 a tamní fara je připomínána r. 1323. Kostel však musel být založen daleko dříve – soudíme tak podle zasvěcení sv. Kiliánu. Jeho kult, u nás cizí, přinesli zakladatelé kláštera, benediktini z Niederaltaichu. Ti také faru obsazovali a spravovali dokonce ještě dlouho po zániku samotného Ostrova, a to z kláštera u sv. Jana pod Skalou. Posledními benediktiny na faře byli Maurus Zykán (+1799) a jeho současník i následovatel Jakub Bernard (+1824).

Prvním diecézním farářem byl P. Filip Exner (1825–1856). Ke konci jeho působení (1853) vznikla nadace Matěje Rady, kterou v částce 20.089 zlatých tento štěchovický podnikatel před svou smrtí věnoval na stavbu kostela a zřízení hřbitova ve Štěchovicích. Rozhodující krok pro budoucí vývoj farnosti byl učiněn, nikdo však netušil, že do zřízení samostatné duchovní správy ve Štěchovicích ještě uplyne 120 roků.

Mezitím problémy v rozsáhlé a počtem věřících rozrůstající se farnosti přibývaly.

Roku 1858 muselo být zastaveno pohřbívání u sv. Kiliána a nový hřbitov byl zřízen při Vltavě ve směru ke Štěchovicím. Docházení farníků do kostela zůstávalo z důvodu členitého terénu a farnost rozdělující Vltavy složité. Kostel byl malý a dostupnost škol pro vyučování dětí náboženství byla pro kněze obtížná. Během působení P. Františka Micky (1857–1867) začali v roce 1862 štěchovičtí občané živelně svážet materiál na stavbu nového chrámu. Složená částka však nemohla náklady pokrýt, proto církevní úřady stavební povolení neudělily a shromážděný materiál občané později rozebrali. Nový neúspěšný pokus o zahájení výstavby byl podniknut v roce 1876 za faráře

P. Josefa Dyka (1867–1897). Pozemek pro kostel a hřbitov byl získán až v roce 1889. Mezitím musel být r. 1885 nákladně opraven kostel sv. Kiliána. Arcibiskup Bedřich Schwarzenberk však odmítl žádost o financování této rekonstrukce z nadace M. Rady s podotknutím, že si přeje vystavět nový kostel ve Štěchovicích. Jakkoliv muselo být toto rozhodnutí tehdy nepopulární, pozdější vývoj ukázal jeho opodstatnění. Osada Svatý Kilián již tehdy ve svém rozvoji zůstávala za sousední Davlí i blízkými Štěchovicemi a bylo jen otázkou času, kdy jako samostatný subjekt zanikne. Samotná fara byla chudá, stížnosti na neutěšený stav se jako červená nit prolínají zápisy pamětní

Slapy. Kostel sv. Petra a Pavla

knihy svatokiliánské farnosti. Kostel byl sice zrekonstruován, ale budova fary, tedy zázemí kněží, nikoliv.

Představitelé Davle se za působení P. Dyka pokusili vybudovat kostel přímo v místě a přenést faru do městečka, soupeření obou obcí však díky daru M. Rady vyznělo pro Štěchovice. Davelští proto za nového faráře P. Jana Mačí (1897–1907) přijali rozhodnutí vybudovat novou velkou kapli s možností jejího pozdějšího rozšíření na kostel. Kaple

Hradištko. Premonstrátský zámek

Navštívení Panny Marie byla do dvou roků postavena a 2. července 1898 vysvěcena.

Roku 1907 do úřadu nastoupil farář P. Martin Kaufner (1907–1926), to již Radova nadace dosáhla částky 253.849 korun, pozemek byl k dispozici a s realizací stavby ve Štěchovicích bylo možné započít. Byl vybrán známý architekt Kamil Hilbert (dokončil Svatovítskou katedrálu), ten vypracoval tehdy velmi diskutovaný projekt secesního kostela, tvarem přizpůsobeného okolním

svahům vltavského údolí. Hilbert proti snaze postavit kostel pseudogotický svůj projekt obhájil a prosadil. Díky tomu dnes ve Štěchovicích stojí ojedinělá secesní sakrální stavba v Čechách, jejíž strohou jednoduchou krásu budoucnost jistě ocení.

Vlastní výstavba započala na jaře r. 1911. Chrám byl brzy dokončen, mezitím však vypukla první světová válka a vysvěcení bylo po průtazích stanoveno na 9. října 1915. I tento termín bylo nutné posunout na 23. října. Arcibiskup Leo kardinál Skrbenský a další hosté se pro povodeň na Vltavě nemohli dostat. Celý akt svěcení je rozsáhle dokumentován v „Pamětní knize kostela fary v Štěchovicích“.

Peníze z daru M. Rady vystačily mimo výzdoby kostela sv. Jana Nepomuckého i na stavbu fary, příjezdovou komunikaci a hřbitov (byl posvěcen 20. října 1916). Nový kostel tedy stál v plně funkční podobě, součástí nové farnosti se kromě Štěchovic měly stát obce Brunšov, Hradištko, Třebsín a Masečín. Podmínkou kladného rozhodnutí konzistoře byl souhlas svatokiliánského faráře a místodržitelství. Záležitost byla nakonec odsunuta až na poválečné období a při novém kostele byla zavedena jen provizorní duchovní správa. Na faře se v kratších časových intervalech střídali emeritní kněží v důchodu nebo sem dojížděl farář svatokiliánský. Pravidelné bohoslužby se o nedělích a svátcích konaly v 10 hodin. Věřících na nich z počátku neustále přibývalo, docházeli i ze sousedních farností. Byly také založeny nové matriky narozených a zemřelých a rovněž zmíněná pamětní kniha. Do roku 1916 ji vedl P. Kaufner. V září toho roku se do Štěchovic přistěhoval P. Václav Kadlec, který byl zároveň

ustanoven jako pomocný kněz faráře u sv. Kiliána při neobsazení místa kaplana.

Téměř přesně po roce do Štěchovic přišel P. Jindřich Max (1917) – 24. února byly na štěchovický hřbitov od sv. Kiliána slavnostně přeneseny ostatky Matěje Rady. Skončila světová válka a ke konci roku 1921 působení ve Štěchovicích P. Max ukončil a úřad do března 1922 zastával vikář P. František Vojta. Zemřel a od června ho nahradil P. Josef Svoboda (1922–1931). V době jeho působení se situace po I. světové válce pro církve nevyvíjela příznivě. V důsledku její dřívější těsné vazby na vládnoucí habsburskou monarchii se část společnosti v novém státě od ní odklonila buď k reformním církvím nebo zůstala u ateismu. Ustavení nové řádné farnosti nepřicházelo za těchto podmínek v úvahu, kněží z obou far se více méně doplňovali. Po P. Svobodovi na faře ještě krátce pobýval premonstrát P. Augustin Arnold.

Během duchovní služby P. Svobody došlo ke střídání farářů u sv. Kiliána. Nástupcem Martina Kaufnera se stal P. František Šimon (1926–1934), který ve své farnosti velice oživil kulturní a společenský život. Z přízemí fary se stala tělocvična organizace „Orel“ a divadelní sál, na Ostrově se konala orelská cvičení, pořádaly se opět slavné svatoanenské poutě, v roce 1927 byly posvěceny nové zvony (ve Štěchovicích byly nové zvony zavěšeny r. 1929). Odchodem P. Šimona však přestala fara u sv. Kiliána pro trvale neudržitelný stav budovy sloužit za sídlo kněze a počínaje nástupcem P. Ferdinandem Purem (1934–1943) faráři již trvale sídlili ve Štěchovicích. Farář P. Pur zde prožil tragické období příprav a vypuknutí II. světové války (pozn. – jeho záznamy

Davle. Svatý Kilián

v pamětní knize k rozdělení východní Evropy mezi Německem a Ruskem unikly pozornosti fašistické i komunistické cenzury). Za jeho působení byly oba břehy Vltavy ve Štěchovicích konečně spojeny mostem (1939).

Za nejasných okolností byl P. Pur v roce 1943 v úřadě vyměněn s P. Aloisem Bětíkem (1943–1947) – ten je veřejnosti znám publikovanou korespondencí s francouzským knězem P. Gabrielem Gayem, který byl vězněn a zastřelen v koncentračním táboře v Hradištku. Mladý kněz P. Bětík byl velice iniciativní a respektovaný, za jeho působení byl opraven a elektrifikován kostel ve Štěchovicích a fara tamtéž, kostel sv. Kiliána (vč. pořízení nových lavic), zvonice a mnoho dalších zařízení při obou chrámech.

V roce 1947 byl administrátorem u sv. Kiliána jmenován P. Gustav Novák (1947 až 1951), po něm farnost rok spravoval slapský farář P. Bedřich Metyš, než z Osova 1. 5. 1952 přišel P. Josef Krejčí (1952 až 1971). On pak převzal do správy i rozlehlou slapskou farnost. Ve službě používal motocykl, na kterém zahynul při nezaviněné dopravní nehodě. Nahradil ho redemptorista P. Emanuel Houska (1971–1973). Když odešel, byla správa farností svěřena P. Karlu Lobkowiczovi, velice skromnému a obětavému příslušníku známého šlechtického rodu. Byl prvním správcem nově ustavené farnosti Štěchovice. Když zemřel, ve správě spojených farností Slapy – Štěchovice se vystřídali mladí kněží P. Petr Bubeníček (1991–1995) a P. Miloš Szabo (1995–1999). První z nich založil farní občasník PROU-

DY a zavedl svatojánské poutě na Ostrově, druhý byl vynikajícím organizátorem, který započaté programy rozvinul. Oba se prosadili a stali známými a uznávanými i u mimocírkevní veřejnosti a pro své schopnosti byli přeloženi do významnějších větších farností. Rovněž nástupce P. Robert Hanačík (1999–2001) byl po krátkém působení přeložen. Na jeden rok ho pak nahradil P. Jan Kotas, který nyní studuje v Římě. Ve spojených farnostech od léta 2002 slouží polský kněz P. Paweł Adam Dębek.

Tolik o působení diecézních kněží ve zdejších farnostech. Po dlouhá staletí však duchovní a hospodářský život zdejšího kraje ovlivňovaly řády. Nezastupitelný vliv benediktinů z Ostrova a později od Sv. Jana pod Skalou měl období v sousední slapské farnosti, kde panství vlastnil řád cisterciáků ze

Ostrov u Davle, červen 2003, necelý rok po povodních

Zbraslavi (král Václav II. roku 1298 tamní klášter založil a Slapy s okolními sídlišti mnichům věnoval). Vlastnictví řádu zde přetrvalo téměř pět století, až je roku 1785 císař Josef II. zrušil. Pod světskou vrchností pak nastaly robotníkům kruté časy, které r. 1846 vyvrcholily selskou vzpourou.

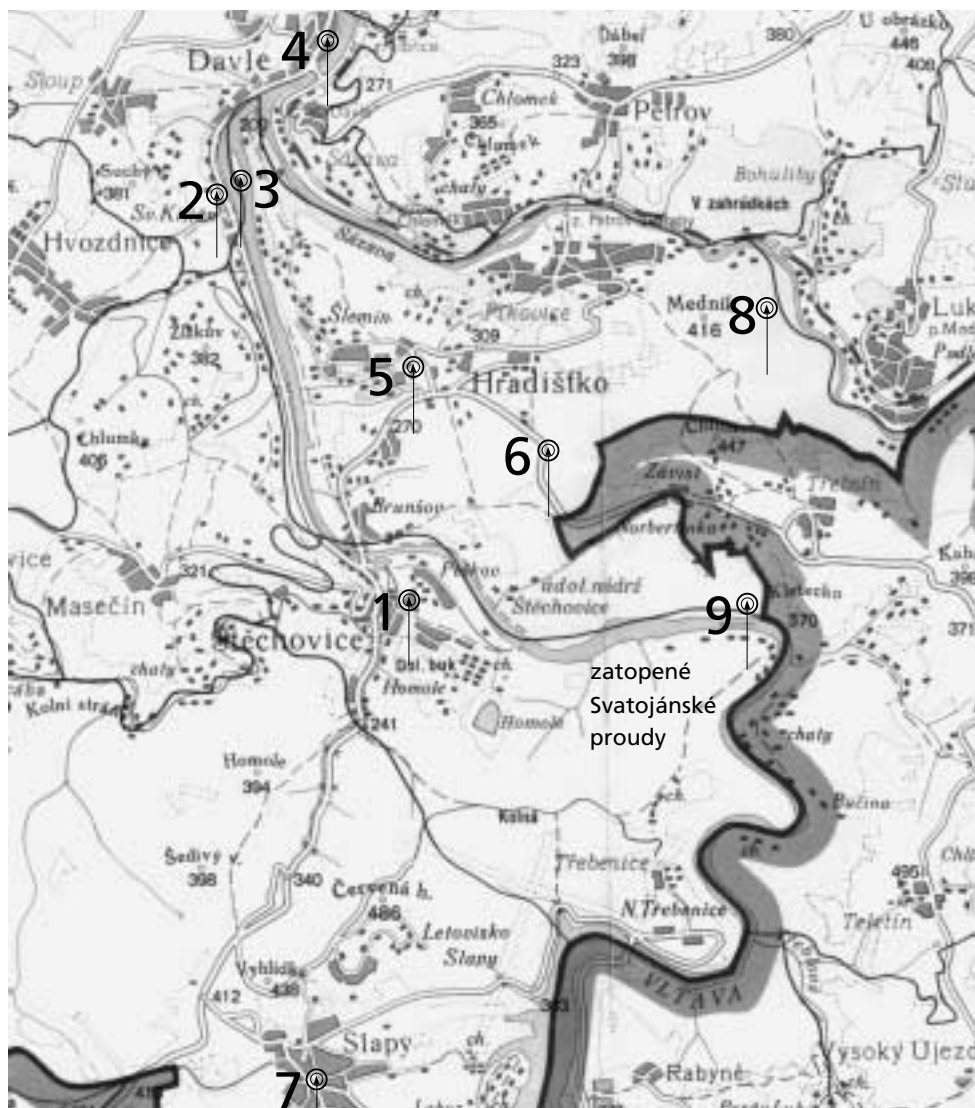
Oblast na opačném břehu Vltavy naopak od vrchnosti světské získal řád premonstrátů ze Strahova. Po vystřídání několika majitelů panství dne 13. října 1638 koupil velice podnikavý strahovský opat Kryšpín Fuk. Na koni objížděl kraj, který si zamiloval a jehož hospodářskému rozvoji věnoval mnoho úsilí. Mimo jiné roku 1640 od císaře Ferdinanda III. získal pověření a peníze k úpravě plavebně nebezpečného úseku Vltavy (po roce 1722 zvaného Svatojánské proudy). Strahovští premonstráti svojí prozíravou mnohostrannou vzdělávací činností byli „veřejně prospěšnou organizací“ a nevztahoval se na ně tudíž patent, kterým císař Josef II. většinu klášterů u nás zrušil. I jejich panství na Hradištku všestranně prospívalo a zabrali je až Němci během II. světové války pro cvičiště SS-jednotek.

Co říci závěrem? Pamětní knihy více méně faktograficky zaznamenávají střídání a působení kněží, události ve farnosti, v kraji i ve společnosti. Málo však vypovídají o vztazích farníků k jejich knězi. O postavení a životě jednotlivých kněží můžeme číst jen mezi řádky, uváděné osoby dnes již zpravidla zahrnujeme do kategorie bezjmenných předků. Naše pamětní kniha končí 1. května 1952, stroze zaznamenává

nástup P. Josefa Krejčího. Dále už následuje jen paměť dosud žijících farníků a díky Bohu – od roku 1991 náš časopis PROUDY. Zdalipak si včas uvědomíme jeho hodnotu pro historii?

Podle pamětních knih svatokiliánské a štěchovické farnosti, publikace Zdeňka Boháče „Ostrov. Tisíciletá historie zmařeného kláštera“ a dalších pramenů zpracoval J. Schröffel

1. Štěchovice. Kostel sv. Jana Nepomuckého
2. Kostel sv. Kiliána
3. Ostrov u Davle.
Pozůstatky benediktinského kláštera
4. Davle. Kaple Navštívení Panny Marie
5. Hradištko. Premonstrátský zámek
6. Památník obětí ze zajateckého tábora na Hradištku
7. Slapy. Kostel sv. Petra a Pavla
8. Medník. Rezervace s nalezištěm vzácné rostliny kandík psí zub
9. Přírodní rezervace Kobylí draha